

et Skøn er jo altid kun et Skøn —, gik vi til Statistisk Departement, og derved kom der et noget andet Resultat til at foreligge. Det viser sig altsaa, at et tilforladeligt Skøn kan der ikke gives i dette Tilfælde; man skal, hvis man vil have nogenlunde nøjagtige Oplysninger, hvad jeg mener er nødvendigt, ud til Godserne, forudsat at Lovforslaget faar den Form, som det har. Det er rigtigt, at Forholdene for Gaardene og Huses Vedkommende er ret forskellige.

Det ærede Medlem fra Fuglebjerg (Martin Hansen) sagde, at der skulde en særegen Videnskabelighed til for i denne Sag at komme til det Resultat, som Ørsted var kommet til i Roskilde Stænderforsamling. Det mener jeg nu, der ikke er Grund til at komme ind paa her, for hvor megen Jord er egentlig fæstelig paa en Gaard? Der er meget delte Meninger om, hvorvidt Fæstetvangen gælder den hele Gaard eller kun det af en Gaard, der ikke kan udstykkes uden Tilladelse af Autoriteterne. Men, som det ærede Medlem sagde, det behøver vi i og for sig ikke at beskæftige os med ved denne Lejlighed, for hvis vi bliver enige om et saadant Lovforslag i Rigsdagen som det, Underudvalget til Dels var enig om, er det Spørgsmaal ude af Verden.

Saa spurgte det ærede Medlem om, hvordan Inddragningsretten var foretaget ved Salget af Fæstegodset paa Ledreborg. Det er ikke saaledes, at Udstykningsforeningen forlanger nogen som helst Inddragningsret. Det er selvfølgelig en Ret, som Godsejeren holder paa, naar Udstykningsforeningen paa Fæsternes Vegne træder i Forbindelse med Godsejeren for at faa Fæstegodsets Overgang til Selveje bragt i Stand. Og der maa jeg sige — maaske det ærede Medlem ikke er enig med mig deri —, at det stadig har været Kontorets og Ministeriets Opfattelse, at naar Fæstegods har været udbudt til Salg, er det i denne Forbindelse det samme, som om der virkelig er foretaget Salg. Da der har været Udbud paa Ledreborg, har Godsejeren efter Kontorets Mening derved vundet Inddragningsret til adskilligt.

Saa spurgte det ærede Medlem, om det Udvalg, som bliver nedsat, maa faa Oplysningerne om de Salg af Fæstegods, som har fundet Sted ved Hjælp af Udstykningsforeningerne, og dem skal Udvalget gerne faa. Det ærede Medlem sagde, at de Overenskomster, som er truffet mellem Udstykningsforeningerne og God-

serne paa forskellige Steder, drejede sig om et ret betydeligt Antal Gaarde, og det er rigtigt.

Det ærede Medlem fra Fredensborg (Moesgaard-Kjeldsen) gjorde opmærksom paa, at der aldrig har været en saadan Fart i Overgangen fra Fæste til Selveje som netop i disse Aaringer. Jeg ved ikke, om man kan tillægge Lovforslagets Fremsettelse nogen Andel deri, men i hvert Fald er der sket mange Overgange fra Fæste til Selveje Landet over, saa at Fæstegodset nu sikkert ikke er det halve af, hvad det var, da Lovforslaget blev fremsat.

Det ærede Medlem fra Fuglebjerg sagde, at de Overenskomster, som blev truffet mellem Fæsterne — for det er Fæsterne selv, som med Udstykningsforeningerne som Mellemmand træffer disse Overenskomster — og Godsejeren, skulde ikke gerne være daarligere end det, som Underudvalget i den Retning til Dels var blevet enig om. Efter hvad jeg ved, er de Overdragelser fra Fæste til Selveje, som har fundet Sted ved Udstykningsforeningerne, langt fordelagtigere, end de vil blive efter Lovforslaget. Det er en Kendsgerning, at kan man enes om en Ting, gaar det som oftest bedre, end naar den skal ordnes ved Lov og Tvang.

Det ærede Medlem havde læst i en Avis, at jeg skulde have sagt, at jeg havde ingen stor Tro til, at dette Lovforslag skulde kunne gennemføres i Landstinget. Jeg har ikke talt om denne Sag noget Sted ved noget offentligt Møde, og jeg ved heller ikke, at jeg har sagt privat, hvad det ærede Medlem her refererede. Jeg kan naturligvis nok i en privat Samtale have sagt: Det er ikke godt at vide, om Lovforslaget bliver vedtaget i Landstinget, og det kunde jeg ogsaa godt sige her, men jeg har ikke nogen Opfattelse af, at det ikke skulde kunne finde Sted, især ikke, naar Folketinget bliver enig.

Det ærede Medlem for Københavns 7de Valgkreds (Fraenkel), som talte for det ærede Medlem fra Ærø (Sporon-Fiedler), sagde, at han ikke troede, at dette Lovforslag vilde faa stor Betydning, men nogen Betydning tillagde han det dog. Der er selvfølgelig ikke mange Fæstere tilbage, men, som det ærede Medlem ogsaa sagde, Loven vil faa Betydning for dem, der er tilbage. Det ærede Medlem syntes ikke om § 18, hvori det fastslaas, at det Fæstegods, som Fæsterne ikke vil have til Købs, skal Staten overtage, det ærede Medlem vilde hellere have Ejendommene